

แนวทางการพัฒนาความสุขให้แก่ชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในภาคตะวันออก
Guidelines of Community Happiness Development: The Case Study of a Community
in Eastern Region of Thailand

สุเมษย์ นกหลัง¹ จิตรา ดุษฎีเมธา² ปริชัย ดาวอุดม³ และณัฏฐวดี จันทร์ฟอง⁴

Sumate Noklang, Jitra Dudsdeemaytha, Prichai Daoudom and Natchawadee Chanfong

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชนแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกและศึกษาแนวทางการพัฒนาความสุขให้แก่ชุมชนแห่งหนึ่งในภาคตะวันออก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยมีวิธีการรวบรวมข้อมูลคือ การวิเคราะห์เอกสาร การสำรวจพื้นที่ และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 35 คน ใช้เทคนิคสามเส้าเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลคือ เทคนิคสามเส้าแบบวิธีการที่แตกต่างและเทคนิคสามเส้าของผู้ให้ข้อมูล ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชนแห่งนี้ประกอบด้วย 4 มิติ คือ

¹สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Development Education Program, Graduate School, Srinakharinwirot University, E-mail: sumate.swu@gmail.com

²สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Curriculum Research and Development Program, Graduate School, Srinakharinwirot University

³สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Development Education Program, Graduate School, Srinakharinwirot University

⁴สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Innovative Learning Center, Srinakharinwirot University

*Manuscript received September 30, 2019; revised November 6, 2019 and accepted November 21, 2019

มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ มิติทางการเมือง และมิติสุขภาพ อีกทั้ง แนวทางการพัฒนาความสุขให้แก่ชุมชนแห่งนี้ประกอบด้วย 4 ลักษณะ คือ การรวมกลุ่มของชุมชน การส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดี การสร้างอาสาสมัคร และอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน

คำสำคัญ: การพัฒนาความสุข, ชุมชน

Abstract

The purposes of this phenomenology qualitative study were to investigate issues that impact on the people happiness and to study happiness of people in a community in the eastern region of Thailand. The purposive sampling included 35 people who live in the community. Data were collected using literature review, observation, and in-depth. Triangulation was used to ensure credibility of the result while content analysis was used to analyze the data. The findings revealed that: - there were 4 dimensions that impacted the people's happiness in the community which are social, economic, political, and health dimensions. In addition, the study provides 4 guidelines to improve people's happiness in the community including cooperation between people community, health promotion, create volunteer opportunities in community, and community's natural resource conservation.

Keywords: Happiness Development, Community

บทนำ

“ความสุขของชุมชน” เป็นสิ่งที่คนในชุมชนปรารถนาและค้นหาวิธีพัฒนาความสุขในชุมชนของตนเอง จากการค้นคว้าในทางวิชาการได้มีนักวิชาการหลากหลายสาขาวิชา ด้านสังคมศาสตร์ ปรัชญา วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ จิตวิทยา ได้นิยามความสุขของชุมชนแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นความสุขทางร่างกาย ความสุขทางจิตใจ ความสุขจากการให้ หรือความสุขจากการปฏิบัติในสิ่งที่ดี (Costa et al., 1987; Csikszentmihalyi & Hunter, 2003; Kahneman, Diener, & Schwarz, 2003) ซึ่งความสุขจะเป็นตัวชี้วัดหนึ่งของความเข้มแข็งชุมชน ดังที่ เกสร มุ้ยจีน (2559) กล่าวว่าความสุขจะทำให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง เพราะเกิดจากการที่คนในชุมชนมีอุดมคติร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารกัน หรือมีการรวมกลุ่มกัน เห็นอกเห็นใจกัน มีมิตรภาพที่ดีต่อกัน เหตุนี้จึงทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยิ่งยวด ทำให้คนในชุมชนเกิดความสุข ความสร้างสรรค์ และมีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนต่อไป

ทั้งนี้ศูนย์พัฒนาความสุขมนุษย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้จัดกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชนนี้ ตาม

พันธกิจของมหาวิทยาลัย ซึ่งมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของมหาวิทยาลัยจัดโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน ตามนโยบาย “1 จังหวัด 1 มหาวิทยาลัย” (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553) และในระหว่างการทำกิจกรรม ผู้ปฏิบัติงานก็มีโอกาสได้พูดคุยกับคนในชุมชน ทำให้เห็นถึงวิถีชีวิตต่าง ๆ ของคนในชุมชน ซึ่งเห็นได้ว่าชุมชนแห่งนี้มีความสุขแต่มีเหตุบางประการที่ทำให้ความสุขนั้นไม่ยั่งยืน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาครั้งนี้ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือพัฒนาความสุขและมีแนวทางการพัฒนาความสุขให้แก่คนในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชนแห่งหนึ่งในภาคตะวันออก
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาสุขให้แก่ชุมชนแห่งหนึ่งในภาคตะวันออก

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่ในการวิจัย คือ ชุมชนแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามพันธกิจ 1 จังหวัด 1 มหาวิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ ซึ่งชุมชนนี้มีลักษณะเป็นหมู่บ้าน

2. ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) บุคคลในชมรมผู้สูงอายุ พ่อค้าและประชาชนในชุมชน จำนวน 35 คน

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology) ที่ผู้วิจัยมุ่งเน้นการวิเคราะห์สาระที่สะท้อนจากประสบการณ์ของคนในชุมชนต่อบริบทสังคมกับจุดสนใจของการวิจัย (Giorgi, 2014) โดยผู้วิจัยสามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็นคือ (1) ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชนและ (2) แนวทางการพัฒนาสุขให้แก่ชุมชนแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีกระบวนการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล (key informant) แบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 35 คน และมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล อธิบดีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลและส่งเสริมสุขภาพตำบล

1.2 ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุข-ประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในชุมชนแห่งนี้ อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 10 คน

1.3 บุคคลในชมรมผู้สูงอายุในชุมชนแห่งนี้ที่อาศัยในพื้นที่อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 10 คน

1.4 พ่อค้าและประชาชนในชุมชนแห่งนี้ อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 10 คน

2. วิธีการรวบรวมข้อมูลคือ การวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการสำรวจพื้นที่ (field survey) โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

กับการพัฒนาความสุขของชุมชน จำนวน 50 ฉบับ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบความคิดในการพัฒนาความสุขแก่ชุมชน

2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 กลุ่ม เพื่อสะท้อนความคิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาความสุขของชุมชน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2.3 การสำรวจพื้นที่ เพื่อศึกษาสภาพกายภาพของชุมชน และลักษณะของประชาชนในชุมชน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงของข้อมูลตามแนวคิดของ Denzin (1970) อ้างถึงใน ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพล นัตรารักษ์, (2553) คือ

3.1 การใช้เทคนิคสามเส้าแบบวิธีการที่แตกต่าง
(between-method triangulation technique)

3.2 การใช้เทคนิคสามเส้าของผู้ให้ข้อมูล (triangulation of sources)

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัยสามารถแบ่งได้ 2 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. การศึกษาปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชน

จากการศึกษาปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชนแห่งนี้ พบว่าปัญหาที่มีผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชนเป็นเกราะกำบังความสุขของสังคมของคนในชุมชน ประกอบด้วย 4 มิติ คือ มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ มิติทางการเมืองและมิติสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 มิติสังคม

ผลกระทบต่อความสุขของชุมชนในมิตินี้เป็นผลมาจากปัจจัยทางสังคมที่ทำส่งผลให้คนในชุมชนเกิดพฤติกรรมในชีวิตประจำวันจนกระทั่งเป็นประจำ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ไม่ก่อให้เกิดความสุขของคนในชุมชนคือ ชุมชนนี้ในอดีตเป็นลักษณะพื้นที่รกร้างทำให้มีผู้คนจากหลากหลายพื้นที่อพยพเข้ามาทำให้มีวัฒนธรรมความเชื่อบางประการแตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจ

กันหรือไม่สนใจ ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำอาชีพ แบ่งพรรคแบ่งพวก ทำให้สัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่สนิทสนมจึงทำให้ชุมชนไม่เกิดเอกภาพในด้านสัมพันธภาพ

1.2 มิติเศรษฐกิจ

ปัญหาปากท้องของบุคคลในชุมชนเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เป็นสิ่งสกัดกั้นความสุขของคนในชุมชนแห่งนี้คือ ด้านทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนที่มีอยู่อย่างจำกัดทำให้เกิดการแย่งแย่งการใช้ทรัพยากรโดยเฉพาะเรื่องน้ำ อันเป็นผลมาจากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่แห้งแล้งประกอบกับการทำการเกษตรที่ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเองและชุมชนในอนาคต ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพกายภาพในพื้นที่ อาทิ การทำไร่เลื่อนลอย การปลูกต้นยูคาลิปตัส

1.3 มิติการเมือง

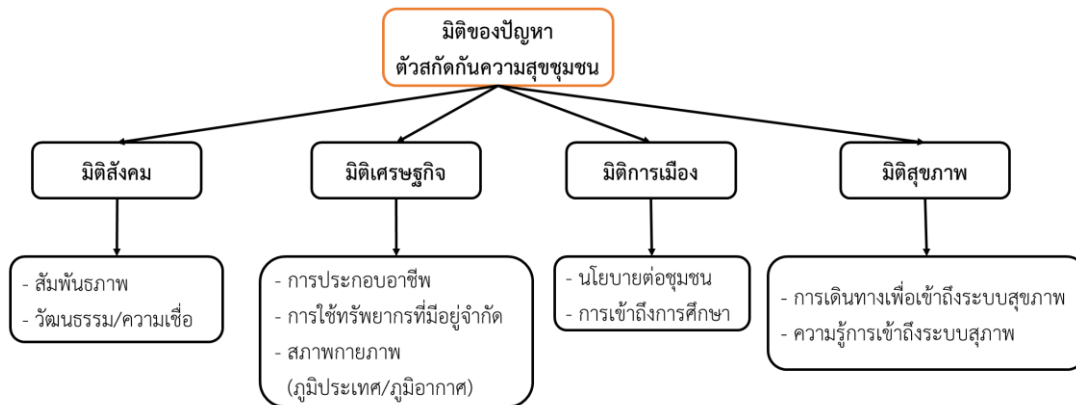
ผลจากมิติการเมืองจะเข้ามาแทรกซึมความสุขของชุมชนคือ เข้ามาในลักษณะของผลประโยชน์ในรูปแบบของนโยบายในการจัดการชุมชนที่มาจากคนในชุมชนได้รับประโยชน์ขั้นพื้นฐาน ซึ่งในอดีตที่ผ่านมานโยบายการดูแลความอยู่ดีมีสุข

ของชุมชนจัดกระทำโดยขาดความเข้าใจคนในชุมชนอย่างแท้จริง อีกทั้ง ยังส่งเสริมการได้รับความรู้เพื่อให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยเป็นการเสริมทักษะให้คนในชุมชนเกิดการปรับตัว และขาดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของคนในชุมชน

1.4 มิติสุขภาพ

โรคภัยไข้เจ็บเป็นปัจจัยที่สำคัญที่เป็นตัวสกัดกั้นความสุขของคนในชุมชนแห่งนี้ เพราะในอดีตคนในชุมชนเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้ยาก อันเนื่องมาจากพื้นที่อยู่ห่างไกลจากโรงพยาบาลประจำอำเภอ ประกอบกับการคมนาคมไม่สะดวก สถานีอนามัยอุปกรณ์ไม่พร้อม และคนในชุมชนไม่มีความรู้ด้านการดูแลตนเองเท่าที่ควร ซึ่งในความเป็นจริงในพื้นที่ที่มีผู้รู้ด้านสมุนไพรซึ่งเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นแต่ไม่ได้รับความน่าเชื่อถือและไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างจริงจัง

จากการศึกษาปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชนผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 1 ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สรุปปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสุขของคนในชุมชน

2. แนวทางการพัฒนาสุขให้แก่ชุมชน

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาความสุขให้แก่ชุมชนแห่งนี้คือ การสร้างทุนทางสังคมให้คนในชุมชนเกิดค่านิยมอันพึงประสงค์และมีแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาชุมชนตนเองให้เกิดความสุขอย่างยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ทุนทางสังคมประกอบด้วย 4 ลักษณะ เพื่อพัฒนาความสุขให้แก่ชุมชน คือ การรวมกลุ่มของชุมชน สุขภาพที่ดี เกิดอาสาสมัครและอนุรักษ์ทรัพยากร

2.1 การรวมกลุ่มของชุมชน

การทำให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักในการรวมกลุ่มกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตนเองคาดหวังหรือเพื่อทำงานให้เกิดความอยู่ดีกินดีคือ การรวมกลุ่มในด้านประกอบอาชีพ การรวมกลุ่มกันเพื่อสุขภาพ

เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีสัมพันธ์ภาพระหว่างกันที่ดี เกิดความเชื่อใจใหม่ นอกเหนือจากการดูแลสุขภาพตนเอง ยังดูแลสุขภาพเพื่อลูก เพื่อหลานของชุมชน และช่วยกันดูแลรักษาชุมชน

2.2 การส่งเสริมสุขภาพที่ดี

จากการศึกษาปัญหาของชุมชนที่สกัดกั้นความสุขของชุมชนประการหนึ่งคือ มิติสุขภาพที่ทำให้คนในชุมชนไม่แข็งแรง ดังนั้น การสร้างให้คนในชุมชนสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้หรือตระหนักถึงความสำคัญกับการดูแลสุขภาพมากขึ้น ตลอดจนให้ความสำคัญกับการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในด้านสุขภาพ

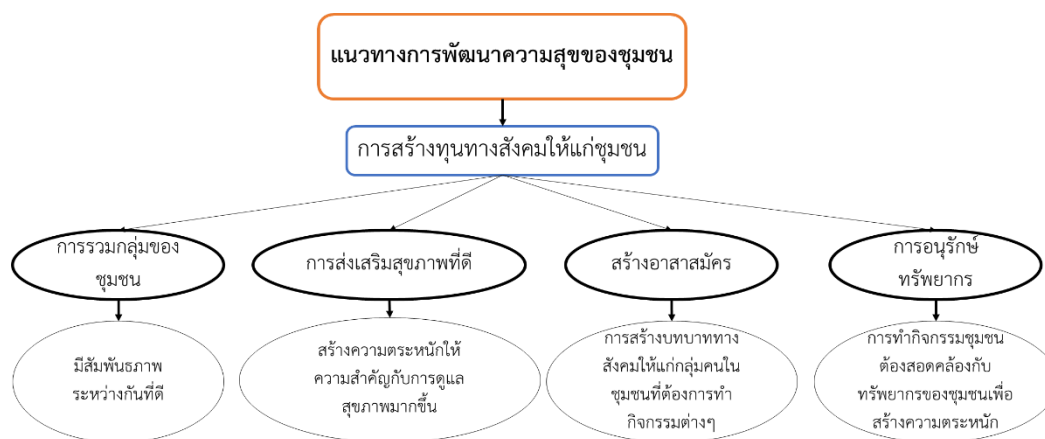
2.3 สร้างอาสาสมัคร

นอกเหนือจากการได้รวมกลุ่มแล้ว ทูทางสังคมที่ควรส่งเสริมคือ การสร้างอาสาสมัครในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างสถานะหรือบทบาททางสังคมให้แก่กลุ่มคนในชุมชนที่ต้องการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้แก่คนที่ต้องการกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ให้แก่ชุมชนของตนเอง ทั้งนี้อาสาสมัครเป็นการรวมกลุ่มขึ้นในชุมชนทำให้บุคคลเกิดความผูกพันซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเกิดความรักในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งมากกว่าเกิดการรวมกลุ่มเพื่อจุดมุ่งหมายของการอยู่ดีมีสุขแล้ว การรวมกลุ่มที่สำคัญคือ การรวมกลุ่มเพื่อเป็นอาสาสมัครเพื่อดูแลรักษาชุมชนในด้านที่ตนเองสนใจหรือต้องการเรียนรู้

2.4 การอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน

การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา ทำให้การพัฒนาความสุขของชุมชนกล่าวคือ ต้องมีการสร้างความตระหนักหรือมีกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากร ซึ่งควรมีการสำรวจชุมชนในเบื้องต้นเพื่อให้การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสุขของชุมชนอยู่บนพื้นฐานของชุมชน อีกทั้งเป็นความต้องการของชุมชน ดังนั้น ทุกกิจกรรมการพัฒนาความสุขของชุมชนจึงทำให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน โดยไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของตนเองแต่ใช้เพื่อประโยชน์ของชุมชน

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาความสุขให้แก่ชุมชนสามารถสรุปผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ที่ 2 ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สรุปแนวทางการพัฒนาสุขให้แก่ชุมชน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถแบ่งการอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

การศึกษาปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสุขที่ยั่งยืนของคนในชุมชนแห่งนี้พบว่า ปัญหาในมิติสังคมเป็นผลมาจากปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนเกิดพฤติกรรมในชีวิตประจำวันจนกระทั่งเป็นประจำ ทำให้คนในชุมชนไม่มีความสุขคือการแบ่งพรรคแบ่งพวกและการไม่ไว้เนื้อเชื่อใจ จนก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่สนับสนุนจึงทำให้ชุมชนไม่เกิดเอกภาพในด้านสัมพันธภาพ ซึ่งหากปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลต่อมิติทางเศรษฐกิจในทางที่ดีขึ้น เพราะปัญหาการแก่งแย่งทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนที่มีอยู่อย่างจำกัดก็จะลดน้อยลงเกิดการแบ่งปันและทำให้เกิดแนวทางการพัฒนาความสุขของคนในชุมชนต่อไป ซึ่งคล้อยกับการวิจัยของธีรนนท์ วรณศิริ และสมบัติ ประทักษ์กุลวงศา (2559) ได้ทำการศึกษาการสร้างสันติภาพของคนในชุมชนและครอบครัวพบว่า การที่ชุมชนและครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันจะส่งผลให้ชุมชนมีความสุขจากการมี

ปฏิสัมพันธ์กันโดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือและมิตรภาพต่อกันซึ่งในด้านมิติการเมือง พบว่าจะเข้ามาแทรกซึมความสุขของชุมชนในลักษณะของผลประโยชน์ที่ชุมชนเข้ามารูปแบบของนโยบายในการจัดการชุมชนที่ทำให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์ขึ้นพื้นฐาน ซึ่งจะส่งผลต่อปัญหาอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหามิติสุขภาพเพราะชุมชนยังห่างไกลกับระบบสุขภาพของรัฐ การคมนาคมยังไม่สะดวกเท่าที่ควร อีกทั้งนโยบายการให้ความรู้แก่ประชาชนยังไม่เพียงพอในการสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพแก่คนในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การปกครองรัฐมีผลต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชนเพราะหากรัฐตระหนักถึงปัญหาสุขภาพก็จะสามารถออกนโยบายเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพของคนในชุมชนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งชุมชนในชนบทยังต้องรอคอยการพัฒนาจากการออกนโยบายด้านสุขภาพ (Ernest & Katabalwa, 2017)

แนวทางการพัฒนาความสุขให้แก่ชุมชนแห่งนี้ พบว่า แนวทางการพัฒนาความสุขของชุมชนคือ การสร้างทุนทางสังคมให้คนในชุมชนเกิดค่านิยมอันพึงประสงค์และมีแนวปฏิบัติ

เพื่อพัฒนาชุมชนตนเองให้เกิดความสุขอย่างยั่งยืนกล่าวคือ การรวมกลุ่มของชุมชนจะทำให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักในการรวมกลุ่มกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตนเองคาดหวังหรือเพื่อทำงานให้เกิดความอยู่ดีกินดี อีกทั้งยังเป็นการสร้างอาสาสมัครเพื่อสร้างบทบาทให้คนทำกิจกรรมเพื่อชุมชนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และเป็นการรวมกลุ่มขึ้นในชุมชนทำให้บุคคลเกิดความผูกพันซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเกิดความรักและหวงแหนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งมากกว่าการเกิดการรวมกลุ่มเพื่อจุดมุ่งหมายของการอยู่ดีมีสุขแล้ว การรวมกลุ่มที่สำคัญคือ การรวมกลุ่มเพื่อเป็นอาสาสมัคร เพื่อดูแลรักษาชุมชนในด้านที่ตนเองสนใจหรือต้องการเรียนรู้ ดังคำกล่าวของ ปิยากร หวังมหพร (2556) กล่าวว่า อาสาสมัครเป็นบุคคลที่สมัครใจทำงานให้กับชุมชน ทั้งยังช่วยให้ชุมชนเกิดความเหนียวแน่นและความเข้มแข็งของชุมชน ทั้งยังสร้างการส่งเสริมความไว้วางใจระหว่างประชาชน ประโยชน์ของการเป็นอาสาสมัครคือ การได้พบเพื่อนใหม่ เรียนรู้ ทักษะใหม่ ๆ ก่อให้เกิดความมั่นใจและการยอมรับในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่หรือเป็นการสร้างความ

ภาคภูมิใจให้แก่ผู้ที่เป็นอาสาสมัคร ทั้งนี้ การสร้างความตระหนักเป็นหัวใจสำคัญของแนวทางการพัฒนาความสุขให้แก่ชุมชนแห่งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความตระหนักในด้านการส่งเสริมสุขภาพและการอนุรักษ์ทรัพยากร เพราะการสร้างความตระหนักเป็นการพัฒนาให้บุคคลเกิดความรู้สึกนึกคิดให้เกิดความเข้าใจและประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สำคัญเพื่อจะส่งต่อไปให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่ตนเองและสังคมคาดหวัง (Zuhlke & Engel, 2013)

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความสุขให้แก่ชุมชนและเป็นแบบอย่างในการศึกษาแนวทางการพัฒนาความสุขให้แก่ชุมชนอื่น ๆ
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเป็นการเพิ่มพลังความรู้สึกมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองเพราะการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลจากความรู้สึกต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเอง

บรรณานุกรม

- เกสร มุ้ยจีน. (2559). การสร้างความสุขด้วยจิตวิทยาเชิงบวก. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 24(4), 654-681.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2553). *แผนยุทธศาสตร์ 15 ปี (พ.ศ. 2553-2567)*.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรนนท์ วรรณศิริ และสมบัติ ประทักษ์กุลวงศา. (2559). การพัฒนาสัมพันธภาพวัยรุ่น และผู้สูงอายุในครอบครัวของชุมชนโพรงมะเดื่อ. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 8(1), 100-115.
- ปิยากร หวังมหาพร. (2556). พัฒนาการเชิงนโยบายอาสาสมัครไทย จากความมั่นคงสู่การพัฒนาสังคม. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 10(2), 15-26.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ นัฏราภรณ์. (2553). *การออกแบบการวิจัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Costa, P. T., Zonderman, A. B., McCrae, R. R., Cornoni-Huntley, J., Locke, B. Z., & Barbano, H. E. (1987). Longitudinal analyses of psychological well-being in a national sample: Stability of mean levels. *Journal of Gerontology*, 42(1), 50-55
- Csikszentmihalyi, M., & Hunter, J. (2003). Happiness in Everyday Life: The Uses of Experience Sampling. *Journal of Happiness Studies*, 4(2), 185-199.
- Ernest, E., & Katabalwa, A. (2017). The role of libraries in promoting health literacy for combating non-communicable diseases in Tanzania. *International Journal of Development and Sustainability (IJDS)*, 6(7), 443-450.

Giorgi, A. (2014). Phenomenological Philosophy as the Basis for a Human Scientific Psychology. *The Humanistic Psychologist*, 42(3), 233–248.

Kahneman, D., Diener, E., & Schwarz, N. (2003). *Well-being: Foundations of hedonic psychology*: Russell Sage Foundation.

Zuhlke, L., & Engel, M. (2013). The Importance of Awareness and Education in Prevention and Control of RHD. *Global Heart*, 8(3), 235–239.